

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่อง สำรวจการเลี้ยง น้าหนักตัวและลักษณะทางกายวิภาคของกระป้อนนม ชุมชนบ้านสี่เหลี่ยมน้อย ตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเสร็จสิ้น เป็นวิจัยตามวัตถุประสงค์ ซึ่งมีผลการวิจัยดังนี้

4.1 ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง สำรวจการเลี้ยง น้าหนักตัวและลักษณะทางกายวิภาคของกระป้อนนม ชุมชนบ้านสี่เหลี่ยมน้อย ตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังตารางที่ 4.1 – 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของสภาพทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงกระป้อนนม

สภาพสังคม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
	N = 12	
1. สถานภาพการสมรส		
สมรส	7	58.33
โสด	-	-
หม้าย	5	41.67
2. อายุ		
อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี	1	8.33
อายุ 41 – 50 ปี	4	33.33
อายุ 51 – 60 ปี	5	41.67
อายุ 61 – 70 ปี	2	16.67
อายุมากกว่าหรือเท่ากับ 71 ปี	-	-
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา ป.4 หรือ ป.6	9	75
มัธยมศึกษาตอนต้น	0	0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	3	25
อนุปริญญา	-	-
ปริญญาตรี	-	-
อื่นๆ	-	-

จากตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาสภาพสังคมพบว่าสถานภาพของเกษตรกรผู้เลี้ยงกระป้อนนมส่วนใหญ่สถานภาพสมรส จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.33 ลำดับรองลงมาคือหม้าย จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.67 อายุของเกษตรกรผู้เลี้ยงส่วนใหญ่อายุ 51 – 60 ปี จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.67 ลำดับรองลงมาได้แก่อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.33 อายุ 61 – 70 ปี จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.67 และลำดับสุดท้ายอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ

40 ปี จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.33 และระดับการศึกษาส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษา จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 75 ลำดับรองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 25

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือ

สภาพเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
	N = 12	
1. อาชีพหลัก		
ทำนา	10	83.33
ทำสวน	-	-
ทำไร่	-	-
เลี้ยงสัตว์	2	16.67
รับจ้าง	-	-
อื่นๆ	-	-
2. สมาชิกในครัวเรือน (คน)		
1 – 2 คน	4	33.33
4 – 6 คน	8	66.67
มากกว่าหรือเท่ากับ 7 คน	-	-
3. พื้นที่ถือครองของตนเอง (ไร่)		
ไม่มีพื้นที่เป็นของตนเอง	9	75
พื้นที่ถือครองน้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 ไร่	-	-
พื้นที่ถือครอง 21 - 40 ไร่	3	25
พื้นที่ถือครอง 41 - 60 ไร่	-	-
พื้นที่ถือครอง 61 - 80 ไร่	-	-
พื้นที่ถือครองมากกว่าหรือเท่ากับ 81 ไร่	-	-
4. ที่ดินเช่าผู้อื่น		
ไม่เช่า	3	25
เช่า 1 – 9 ไร่	9	75
อื่นๆ	-	-

จากตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.33 ลำดับรองลงมาคือเลี้ยงสัตว์ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.67 เกษตรกรที่เลี้ยงกระบือนมีสมาชิกในครัวเรือน 4 – 6 คน จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.67 ลำดับรองลงมาคือ 1 – 2 คน จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.33 ส่วนใหญ่เกษตรกรผู้เลี้ยงกระบือนไม่มีพื้นที่เป็นของตนเอง จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 75 ลำดับรองลงมาคือมีพื้นที่ถือครอง 21 - 40 ไร่ จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 25

โดยส่วนใหญ่เกษตรกรเช่าที่ดินผู้อื่น จำนวน 1 – 9 ไร่ จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 75 ลำดับรองลงมาคือไม่ได้เช่าที่ดิน จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 25

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละ แรงงาน ประสบการณ์ในการเลี้ยง ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยง และแหล่งเงินทุนในการเลี้ยงกระบือนม

สภาพเศรษฐกิจ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
	N = 12	
1. แรงงานในครัวเรือนที่ใช้เลี้ยงกระบือนม		
1 – 2 คน	12	100
3 – 4 คน	-	-
มากกว่า 4 คน ขึ้นไป	-	-
2. ประสบการณ์การเลี้ยงกระบือนม (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี	1	8.33
1 – 2 ปี	-	-
2 – 3 ปี	7	58.33
3 – 5 ปี	4	33.33
มากกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี	-	-
3. ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงกระบือนมต่อปี		
น้อยกว่า 1,000 บาท	-	-
1,001 – 5,000 บาท	1	8.33
5,001 – 10,000 บาท	3	25
มากกว่า 10,000 บาท	8	66.67
4. แหล่งเงินทุนในการเลี้ยงกระบือนม		
เงินทุนตนเอง	5	41.67
กู้ยืมนอกระบบ	-	-
ธ.ก.ส.	-	-
กองทุนหมู่บ้าน	2	16.67
ญาติพี่น้อง	-	-
อื่นๆ	5	41.67

จากตารางที่ 4.3 ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรใช้แรงงานในครัวเรือนที่ใช้เลี้ยงกระบือนม 1 – 2 คน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนใหญ่เกษตรกรมีประสบการณ์ในการเลี้ยงกระบือนม 2 – 3 ปี จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.33 ลำดับรองลงมาคือ 3 – 5 ปี จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.33 และลำดับสุดท้ายคือน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ปี จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.33 ส่วนใหญ่เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงกระบือนมต่อปี มากกว่า 10,000 บาท จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.67 ลำดับรองลงมาคือ 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 และลำดับสุดท้ายคือ 1,001 – 5,000 บาท จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.33 แหล่งเงินทุนในการ

เลี้ยงกระป๋องนมของเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินตนเอง จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.67 และเงิน
อื่นๆ จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.67 และลำดับสุดท้ายคือเงินกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 2 ราย
คิดเป็นร้อยละ 16.67

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละรูปแบบการเลี้ยงกระป๋องนมของเกษตรกร

สภาพการเลี้ยงกระป๋องนม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
	N = 12	
1. รูปแบบการเลี้ยง		
เฉพาะกระป๋องนมสายพันธุ์เดียว	5	41.67
เลี้ยงรวมกระป๋องนมหลายสายพันธุ์	2	16.67
เลี้ยงรวมกระป๋องนมร่วมกับกระป๋องปลัก	5	41.67
เลี้ยงรวมกับสัตว์อื่นๆ	-	-
2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้เลี้ยงกระป๋องนมต่อวัน		
1 – 2 ชั่วโมง	-	-
3 – 4 ชั่วโมง	5	41.67
4 – 6 ชั่วโมง	1	8.33
6 ชั่วโมง	6	50
3. โรงเรือน/คอกสำหรับเลี้ยงกระป๋องนม		
ไม่มีโรงเรือนหรือคอก	-	-
มีอยู่ใต้ถุนบ้าน	-	-
มีอยู่นอกบ้านมีหลังคา กันแดด/ฝน	11	91.67
มีอยู่นอกบ้านไม่มีหลังคา กันแดด/ฝน	1	8.33
4. การจัดการพืชอาหารสัตว์ (สำหรับการปลูกหญ้า)		
ปล่อยให้กินเองในแปลง	7	58.33
ตัดหญ้าสดให้กิน	5	41.67
5. แหล่งอาหารหยابที่ใช้เลี้ยงกระป๋องนม		
ทุ่งหญ้าจากหัวไร่ปลายนาตนเอง	2	16.67
ทุ่งหญ้าสาธารณะ	5	41.67
ทุ่งหญ้าของผู้อื่น	4	33.33
ทุ่งหญ้าตนเอง	1	8.33
6. น้ำที่ใช้เลี้ยงกระป๋องนม		
น้ำบ่อธรรมชาติ	7	58.33
ปะปา	-	-
บาดาล	4	33.33
อื่นๆ	1	8.33

จากตารางที่ 4.4 ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบของการเลี้ยงส่วนใหญ่เลี้ยงเฉพาะกระบือนมสายพันธุ์เดียว จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.67 และเลี้ยงรวมกระบือนมกับกระบือปลัก จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.67 และลำดับสุดท้ายคือการเลี้ยงรวมกระบือนมหลายสายพันธุ์ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.67 เกษตรกรใช้เวลาในการเลี้ยงกระบือนมวันละมากกว่า 6 ชั่วโมง จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 ลำดับรองลงมาคือ 3 – 4 ชั่วโมง จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.67 และลำดับสุดท้าย 4 – 6 ชั่วโมง จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.33 ซึ่งรูปแบบโรงเรือนหรือคอกในการเลี้ยงเป็นคอกที่อยู่นอกบ้านมีหลังคากันแดดกันฝน จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 91.67 และลำดับรองลงมาคือ มีคอกอยู่นอกบ้านไม่มีหลังคากันแดดกันฝน จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.33 ส่วนใหญ่เกษตรกรให้กระบือนมกินหญ้าในแปลงเอง จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.33 ลำดับรองลงมาคือตัดหญ้าสดให้กิน จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.67 แหล่งอาหารหยาบที่ใช้เลี้ยงกระบือนมส่วนใหญ่เกษตรกรจะเลี้ยงในทุ่งหญ้าสาธารณะ จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.67 ลำดับรองลงมาคือเลี้ยงในทุ่งหญ้าของผู้อื่น จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.33 เลี้ยงในทุ่งหญ้าจากหัวไร่ปลายนาตนเอง จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.67 และลำดับสุดท้ายเลี้ยงในทุ่งหญ้าของตนเอง จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.33 น้ำที่ใช้เลี้ยงกระบือนมส่วนใหญ่ใช้น้ำบ่อธรรมชาติ จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.33 ลำดับรองลงมาคือน้ำบาดาล จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.33 และลำดับสุดท้ายคือแหล่งน้ำอื่นๆ จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.33

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละการสำรองหญ้า

ตัวชี้วัด	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
	N = 12	
1. การเก็บอาหารหยาบสำรอง		
ไม่ได้เก็บ	1	8.33
เก็บไว้เพียงพอ	8	66.67
เก็บแต่ไม่เพียงพอ	3	25

จากตารางที่ 4.5 ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรสำรองอาหารหยาบไว้เพียงพอต่อความต้องการของกระบือนม จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.67 ลำดับรองลงมาคือเก็บอาหารแต่ไม่เพียงพอ จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 และลำดับสุดท้ายคือไม่ได้เก็บอาหารไว้ให้กระบือนม จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.33

ตารางที่ 4.6 น้ำหนักตัวและลักษณะทางกายวิภาคของกระป๋องนมชุมชนบ้านสี่เหลี่ยมน้อย ตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อมูลที่ศึกษา	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)	ค่าน้อยสุด (Minimum)	ค่ามากที่สุด (Maximum)
พันธุ์เมซานีพ้อพันธุ์ (N=1) น้ำหนักตัว (กก.)	680.81	-	-	-
ความยาวรอบอก (ซม.)	220	-	-	-
ความยาวลำตัว (ซม.)	116	-	-	-
ความสูง (ซม.)	141	-	-	-
พันธุ์มูร่าห์แม่พันธุ์ (N=7) น้ำหนักตัว (กก.)	415.28	28.32	380	450
ความยาวรอบอก (ซม.)	205	11.81	192	220
ความยาวลำตัว (ซม.)	91.71	4.92	85	98
ความสูง (ซม.)	124.85	6.38	113	130
พันธุ์มูร่าห์ลูกเพศผู้ (N=5) น้ำหนักตัว (กก.)	195	11.18	180	210
ความยาวรอบอก (ซม.)	64.8	3.70	60	70
ความยาวลำตัว (ซม.)	32.2	1.92	30	35
ความสูง (ซม.)	48.4	2.70	45	52
พันธุ์มูร่าห์ลูกเพศเมีย (N=4) น้ำหนักตัว (กก.)	176.25	12.5	160	190
ความยาวรอบอก (ซม.)	58.5	4.20	53	63
ความยาวลำตัว (ซม.)	29	2.16	26	31
ความสูง (ซม.)	43.75	2.98	40	47
แรกเกิด ถึง 8 เดือน (N=2) พันธุ์มูร่าห์เพศผู้ น้ำหนักตัว (กก.)	52.5	3.53	50	55
ความยาวรอบอก (ซม.)	17	1.41	16	18
ความยาวลำตัว (ซม.)	8.5	0.70	8	9
ความสูง (ซม.)	12.5	0.70	12	13

จากตารางที่ 4.6 ผลการศึกษาพบว่า น้ำหนักตัวและลักษณะทางกายวิภาคของกระป๋องนมชุมชนบ้านสี่เหลี่ยมน้อย ตำบลหนองโสน อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พ้อพันธุ์เมซานี จำนวน 1 ตัว

มีน้ำหนักตัวเฉลี่ย 680.81 กิโลกรัม ความยาวรอบอก 220 เซนติเมตร ความยาวลำตัว 116 เซนติเมตร สูง 141 เซนติเมตร แม่พันธุ์มูร่าห์ จำนวน 7 ตัว มีน้ำหนักตัวเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 415.28 ± 28.32 กิโลกรัม ความยาวรอบอกเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 205 ± 11.81 เซนติเมตร ความยาวลำตัวเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 91.71 ± 4.92 เซนติเมตร สูงเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 124.85 ± 6.38 เซนติเมตร ลูกเพศผู้พันธุ์มูร่าห์ จำนวน 5 ตัว มีน้ำหนักตัวเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 195 ± 11.18 กิโลกรัม ความยาวรอบอกเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 64.8 ± 3.70 เซนติเมตร ความยาวลำตัวเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 32.2 ± 1.92 เซนติเมตร สูงเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 48.4 ± 2.70 เซนติเมตร ลูกเพศเมียพันธุ์มูร่าห์ จำนวน 4 ตัว มีน้ำหนักตัวเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 176.25 ± 12.5 กิโลกรัม ความยาวรอบอกเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 58.5 ± 4.20 เซนติเมตร ความยาวลำตัวเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 29 ± 2.16 เซนติเมตร สูงเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 43.75 ± 2.98 เซนติเมตร ลูกกระป๋องพันธุ์มูร่าห์ แรกเกิด ถึง 8 เดือน จำนวน 2 ตัว มีน้ำหนักตัวเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 52.5 ± 3.53 กิโลกรัม ความยาวรอบอกเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 17 ± 1.41 เซนติเมตร ความยาวลำตัวเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 8.5 ± 0.70 เซนติเมตร สูงเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 12.5 ± 0.70 เซนติเมตร